

**College financieel toezicht
Bonaire, Sint Eustatius en
Saba**

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Convent Building 26
Frontstreet, P.O. Box 686
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Thijs Slippens
Datum
3 oktober 2014
Ons kenmerk
Cft 201400159
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 461 9081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk
2014010748
Bijlagen
-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie tweede uitvoeringsrapportage 2014

Geachte heer Rijna,

Op 22 september jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de tweede uitvoeringsrapportage (UR) van 2014 ontvangen. De UR is vergezeld van een tweede begrotingswijziging (BW) 2014. Het advies op deze BW is per separate brief aan u verstrekt op 22 september jl. (kenmerk: Cft 201400150).

Belangrijkste conclusies

- Volgens de cijfers tot en met het tweede kwartaal 2014 stevent het openbaar lichaam Bonaire in termen van baten en lasten af op een positief resultaat van circa USD 6,5 mln eind 2014.
- Dit begrotingsoverschot is noodzakelijk om te kunnen investeren en om een renteloze lening en het saldo van de tekortreeks/doelsaldo aan Nederland terug te kunnen betalen.
- Uit het geïntegreerd middelen beheer (GMB) blijkt dat de liquiditeitspositie van Bonaire in het tweede kwartaal van 2014 met circa USD 1,9 mln is afgenomen ten opzichte van de stand tot en met het eerste kwartaal. De liquiditeitsstand eind juni 2014 bedroeg circa USD 5,8 mln. Eind augustus is de liquiditeit verder teruggelopen naar een niveau van circa USD 4,6 mln.
- Het Cft is van mening dat inzicht in de liquiditeitsstand van groot belang is en constateert dat dit inzicht er momenteel niet is. Vergroten van dat inzicht is noodzakelijk om vertrouwen te blijven houden in de begrotingsuitvoering.

- Het Cft merkt op dat de uitvoering van het meerjarige plan van aanpak financieel beheer in de loop van het tweede kwartaal vertraging heeft opgelopen. Het bestuurscollege van Bonaire heeft aangegeven het financieel beheer te willen verbeteren aan de hand van het SOAB rapport inzake de herinrichting van de afdeling Financiën. Dit is ook conform de afspraken die met het Cft gemaakt zijn in het begin van het jaar.

Begrotingsuitvoering

Tot en met het tweede kwartaal van 2014 heeft het openbaar lichaam Bonaire circa USD 20,8 mln aan baten en circa USD 17,9 mln aan lasten gerealiseerd. Een overschot derhalve van circa USD 2,9 mln. Dit saldo benadert het bij de begroting 2014 gepresenteerde overschot van USD 3,1 mln, dat is bedoeld om de renteloze lening onderwijshuisvesting en het saldo van de tekortreeks/doelsaldo aan Nederland terug te kunnen betalen en om te kunnen investeren.

Door de effectuering van de eerste BW is het verwachte overschot over het jaar 2014 bijgesteld naar een bedrag van ruim USD 4,5 mln. Bij de tweede BW 2014 is dit overschot opgelopen tot een bedrag van USD 6,5 mln. Naar verwachting zal Bonaire ultimo 2014 een begroting met een omvang van USD 53,4 mln hebben uitgevoerd. Het verschil van USD 3,4 mln met het bij de oorspronkelijke begroting gepresenteerde overschot van USD 3,1 mln wenst Bonaire in te zetten voor extra investeringen en de noodzakelijke versterking van de liquiditeitspositie.

Personeel

Uit het aangeleverde personeelsoverzicht blijkt dat er tot en met het tweede kwartaal 335 fte's in dienst zijn, wat impliceert dat er nog behoorlijk wat vacatureruimte dient te worden ingevuld om het oorspronkelijk in de begroting opgenomen aantal van 408 fte's te realiseren. Naar verwachting zullen volgens Bonaire eind dit jaar 360 fte's op de loonlijst staan van het openbaar lichaam. Daarnaast zullen er eind dit jaar 45 overeenkomsten van opdrachten (ovo's) zijn gesloten met personen die werkzaamheden verrichten voor het openbaar lichaam. Het Cft verneemt graag of deze ovo's in de plaats komen van personeel dat idealiter op de loonlijst van het openbaar lichaam komt te staan. Gezien het feit dat de inhuur van ovo's vaak aanzienlijke meerkosten tot gevolg heeft gaat het Cft daar graag over met u in gesprek.

Liquiditeit

Voor de analyse van het verloop van de liquiditeit maakt het Cft gebruik van de rapportage GMB. Deze rapportage wordt elk kwartaal door het Cft opgesteld ter informatievoorziening voor de openbare lichamen. Uit de laatste rapportage blijkt dat de liquiditeitspositie van Bonaire in het tweede kwartaal van 2014 met circa USD 1,9 mln is afgenomen ten opzichte van de stand tot en met het eerste kwartaal. De liquiditeitsstand eind juni 2014 bedroeg USD 5.826.909. De liquiditeitsstand is eind augustus teruggelopen tot een bedrag van USD 4.567.137 mln. Het openbaar lichaam beschikt niet over een geactualiseerde liquiditeitsprognose voor de tweede helft van het jaar.

Het Cft is van mening dat het openbaar lichaam goed op weg was een goed liquiditeitsbeheer te voeren. Op zeer reguliere basis werd met Bonaire gesproken over de verwachte liquiditeitsontwikkelingen. Het periodiek overleg inzake liquiditeiten is helaas komen te vervallen. Het Cft heeft begrepen dat in afwachting van de aanstelling van een nieuwe controller de SOAB is ingeschakeld om de werkzaamheden op tijdelijke basis over te nemen. Het Cft wil dan ook graag op korte termijn in aanwezigheid van de SOAB het overleg over de liquiditeitspositie met het openbaar lichaam continueren.

De door Bonaire gewenste dekking in de eerste en tweede BW betreft voor een groot deel het positieve resultaat uit de jaarrekeningen 2012 en 2013. Volgens de laatste prognoses zal na effectuering van de in de BW's voorgenomen beleids- en investeringswensen een liquiditeitssaldo van nul resteren aan het eind van dit jaar. Een saldo van nul brengt ontegenzeggelijk risico's met zich mee. Waakzaamheid blijft daarom geboden, om te voorkomen dat een roodstand wordt bereikt en een beroep moet worden gedaan op de kredietmogelijkheid van de rekening courant. Dit illustreert wederom de noodzaak dat het volgen van de liquiditeitsontwikkelingen opnieuw dient te worden ingevoerd en dat op reguliere basis liquiditeitsprognoses dienen te worden opgesteld die tevens worden verstrekt aan het Cft, zoals in het verleden het geval was. Het openbaar lichaam en het Cft gaan hier op korte termijn over in gesprek met de verwachting dat de liquiditeitsprognose wordt geactualiseerd.

Tevens verwacht het Cft, in het kader van het opbouwen van een liquiditeitsbuffer dat de verwachte ontvangsten en uitgaven zeer kritisch worden gevolgd en de ontvangsten worden gemaximaliseerd.

Financiële positie

In overleg met het bestuurscollege en de afdeling Financiën is eerder dit jaar afgesproken dat behalve informatie over baten en lasten ook informatie dient te worden verstrekt over investeringen, het verloop van reserves/voorzieningen, verplichtingen en het kasstroomoverzicht. Dit, teneinde een goed beeld van de financiële positie te kunnen vormen. Helaas constateert het Cft dat deze rapportages tot nu toe niet toereikend zijn gebleken om de voortgang van de financiële positie van het openbaar lichaam te kunnen volgen. Het Cft wenst graag met Bonaire in gesprek te gaan om de relevantie van de aangeleverde informatie te bespreken en eventuele knelpunten te inventariseren, zodat bij de volgende kwartaalrapportage een overzicht wordt aangeleverd waaruit de financiële positie van het openbaar lichaam duidelijk blijkt.

Financieel beheer

Het Cft heeft eerder dit jaar tijdens de bezoeken van het College aan uw openbaar lichaam reeds uitgebreid stilgestaan bij het onderwerp financieel beheer. Met de gedeputeerde is een verandertraject gestart met als doel het financieel beheer naar een hoger niveau te tillen en in het verlengde daarvan de financiële positie van het openbaar lichaam Bonaire te stabiliseren. Daartoe hebben het afgelopen voorjaar intensieve overleggen plaatsgevonden tussen Bonaire, de SOAB en het Cft. Een en ander heeft geresulteerd in een meerjarig plan van aanpak financieel beheer, dat op termijn een groot aantal knelpunten in het financieel beheer zou moeten oplossen.

Het Cft heeft eerder opgemerkt dat het tevreden is met de wijze waarop Bonaire het plan van aanpak heeft vormgegeven. Per probleem wordt duidelijk in beeld gebracht wat de te nemen acties zijn en wie vanuit Bonaire op welk moment aan zet is. Het is een dynamisch document, waardoor er afgeronde acties kunnen komen te vervallen en nieuwe acties opgenomen kunnen worden.

Na een vliegende start heeft de uitvoering van het plan van aanpak de afgelopen maanden vertraging opgelopen. Graag gaat het Cft op korte termijn met Bonaire en de SOAB in gesprek over de voortgang om te bezien in hoeverre het nog steeds mogelijk is om in de loop van volgend jaar het merendeel van de actiepunten af te wikkelen. Het Cft heeft begrepen dat het bestuurscollege het SOAB rapport inzake de herinrichting van de afdeling Financiën ter hand heeft genomen en bezig is een verandertraject vorm te geven. Indien deze herinrichting leidt tot wijzigingen ten aanzien van (de uitvoering van) het bovengenoemde meerjarig plan van aanpak financieel beheer dan hoort het Cft dat graag tijdig, zodat zo min mogelijk vertraging wordt opgelopen bij het realiseren van de lange termijn doelstellingen.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire
De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire